

บทความวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคงของประเทศ (ฉบับพิเศษ)

นางสาวธัญพิชชา สีสอง
(นักศึกษาฝึกงาน ภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)

บทบาทของ AI กับการช่วยเหลือหรือแทนที่อาชีพครูในระบบการศึกษาไทย

ในยุคปัจจุบันมีการพัฒนาเทคโนโลยีในหลากหลายด้านเพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน รวมไปถึงด้านการศึกษา โดยเฉพาะการนำปัญญาประดิษฐ์หรือ Artificial Intelligence (AI) เข้ามาใช้ในการศึกษา เช่น การนำมาใช้ในการตรวจแบบฝึกหัด วิเคราะห์ผลการเรียน การใช้หาข้อมูลในการทำงาน หรือการใช้เพื่อจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียนตามความเหมาะสม เป็นต้น ซึ่งมีเป้าหมายในการลดภาระงานของอาชีพครู แต่การเข้ามามีบทบาทของ AI อาจจะนำไปสู่การที่อาชีพครูได้หรือไม่ ยังคงเป็นความท้าทายของระบบการศึกษาภายในอนาคต และความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน รวมไปถึงอีกมุมมองด้านความเหมาะสมว่าควรใช้เพื่อ “ช่วยเหลือ” ในการสอนของอาชีพครูเท่านั้น

AI คืออะไร ?

ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) คือ เทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นระบบปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ที่สามารถวิเคราะห์และแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้โดยจำลองกระบวนการความคิด หลักการเหตุผล รวมไปถึงความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ กล่าวได้ว่าเป็นสิ่งที่สามารถทำงานในลักษณะคล้ายมนุษย์ และสามารถปรับปรุงการทำงานของตัวเองจากข้อมูลที่ได้รับโดยไม่ต้องเขียนโปรแกรมขึ้นมาใหม่ดังซอฟต์แวร์อื่น

การพัฒนาประสิทธิภาพที่มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง AI จึงถูกนำไปประยุกต์ใช้ในหลายภาคส่วนในไทย ทั้งด้านการดูแลสุขภาพ ความปลอดภัย ธุรกิจ การบัญชี การแพทย์ และการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ รวมถึงภาคการศึกษา ซึ่งกำลังได้รับความสนใจอย่างมากในปัจจุบัน เนื่องจาก AI ได้เข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมกระบวนการสอนอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งในแง่ของการลดภาระหน้าที่ของอาชีพครูและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ตัวอย่างบทบาทของ AI ด้านการศึกษาที่เห็นได้ชัดอย่างเป็นรูปธรรม คือ การจัดเตรียมสื่อการสอน การใช้ประเมินผลสอบ การวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล ตลอดจนการที่ผู้เรียนสามารถใช้ AI เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น การแปลภาษาอัตโนมัติ การสืบค้นข้อมูลหรือคำตอบในการทำแบบฝึกหัด หรือการใช้เพื่อสรุปเนื้อหา เป็นต้น

ข้อจำกัดของ AI ในระบบการศึกษา

แม้ว่าเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) จะเข้ามามีบทบาทในการอำนวยความสะดวกและลดภาระงานของอาชีพครูในหลายด้าน

อย่างไรก็ตาม AI ยังมีข้อจำกัดบางส่วนที่ไม่อาจมองข้ามได้ โดยเฉพาะบริบทของระบบการศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับการปลูกฝังคุณลักษณะด้านอารมณ์ คุณธรรม และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้เรียน เนื่องจากอาชีพครูนั้นไม่ได้มีเพียงการถ่ายทอดองค์ความรู้และพัฒนาทักษะการเรียนรู้ แต่ยังมีบทบาทสำคัญในการบ่มเพาะให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตและอยู่ร่วมกับผู้อื่นสังคมได้อย่างมีคุณภาพ นอกจากนี้ข้อจำกัดอีกด้านคือความถูกต้องของข้อมูลเนื่องจากระบบประมวลผลจากข้อมูลจำนวนมากในระบบส่งผลให้ผลลัพธ์ที่ได้อาจมีข้อผิดพลาดได้

ดังนั้นการประยุกต์ใช้ AI ในบริบทด้านการศึกษาจำเป็นต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและประเมินความน่าเชื่อถืออย่างถี่ถ้วน ยิ่งไปกว่านั้นรายวิชาบางประเภทที่ต้องอาศัยการฝึกฝนทางกายภาพ เช่น วิชาพลและวิชาดนตรีความสามารถของ AI ในปัจจุบันอาจยังไม่ครอบคลุมถึงด้านนี้

วิเคราะห์ผลกระทบของ AI กับระบบการศึกษา

การนำ AI เข้ามาใช้ในการศึกษาไทยนับได้ว่าเป็นก้าวสำคัญอย่างหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงการปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปและแสดงศักยภาพในการพยายามยกระดับคุณภาพการเรียนการสอน ให้เท่าทันยุคดิจิทัล ทั้งการลดภาระงานส่วนของการทำเอกสาร สื่อการสอน การออกแบบบทเรียนให้เหมาะสมกับความสามารถของตัวผู้เรียน อย่างไรก็ตาม การนำ AI เข้ามาใช้ในการศึกษา แม้จะอำนวยความสะดวกอย่างมากแก่อาชีพครู

อีกทั้งได้เปรียบในด้านของความเร็วในการทำงานและการหาข้อมูล แต่อาชีพครูไม่เพียงเฉพาะแต่มีไว้เพื่อมอบความรู้เชิงวิชาการแก่ผู้เรียนเท่านั้น แต่ช่วยสอนการใช้ชีวิต กระบวนการคิดวิเคราะห์ การอยู่ร่วมกับคนในสังคม หรืออาจเป็นที่พึ่งอีกบทบาทหนึ่งในการสนับสนุนผู้เรียน

นอกจากนี้การพึ่งพา AI มากเกินไปอาจส่งผลกระทบต่อผู้เรียนในด้านการลดทอนความสามารถในกระบวนการคิดวิเคราะห์ เนื่องจากการรับข้อมูลที่ประมวลผลสำเร็จรูปมาจาก AI โดยไม่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ ตั้งคำถาม และตรวจสอบความถูกต้อง การนำข้อมูลที่ได้รับไปใช้อย่างไม่ใช้วิจารณญาณ อาจทำให้เยาวชนขาดทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้และทำให้ได้รับข้อมูลที่ไม่ถูกต้องกลับไป เมื่อมองในมิติที่กว้างขึ้นการ นำ AI เข้ามาใช้ในมีความเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศไทยในระยะยาว เมื่อพิจารณาถึงว่า การศึกษาเป็นรากฐานในการพัฒนาคน ซึ่งเป็นทรัพยากรสำคัญของชาติ อันเป็นผลมาจากความอ่อนแอด้านคุณภาพของประชากรที่ขาดกระบวนการคิดวิเคราะห์ และขาดคุณธรรม จริยธรรม นับได้ว่าเป็นปัญหาหนึ่งที่ส่งผลต่อความมั่นคงของประเทศ หากเกิดการพึ่งพา AI มากไปในระบบการศึกษาโดยขาดวิจารณญาณ และการทำงานที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะต่อระบบการศึกษาของกองทัพ

ระบบการศึกษาของกองทัพมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาบุคลากรให้มีทั้งความรู้ ความสามารถทางร่างกาย จิตใจ และคุณธรรม สามารถปฏิบัติงานตามภารกิจจนบรรลุเป้าหมายในการรักษาความมั่นคงของประเทศ ในยุคที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากการพัฒนาของเทคโนโลยี การนำ AI เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และฝึกฝนของกองทัพจึงเป็นแนวทางที่ควรพิจารณาอย่างรอบคอบ โดยเฉพาะในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน อาทิ การพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีและความมั่นคงทางไซเบอร์

การบูรณาการเทคโนโลยี AI ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของกองทัพ อาจเริ่มจากการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ AI มาใช้ในการจัดการศึกษาและการฝึกฝน เช่น การจำลองสถานการณ์ฝึกผ่านเครื่องมือสร้างภาพเสมือนจริง (Virtual Reality: VR) ร่วมกับ AI วิเคราะห์ข้อมูลภารกิจ และการใช้ AI เพื่อประเมินทักษะหรือบุคลิกภาพ นอกจากนี้ การปรับปรุงหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงรูปแบบใหม่ในยุคดิจิทัล เช่น ความมั่นคงทางไซเบอร์ ภัยคุกคามจากข้อมูลข่าวสาร ควรถูกบรรจุอยู่ในหลักสูตรการเรียนการสอนของกองทัพ เพื่อให้กำลังพลของกองทัพสามารถรับมือกับปัญหาหรือความเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทสรุป

จากการวิเคราะห์บทบาทของเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในระบบการศึกษาไทย พบว่า เทคโนโลยี AI เป็นเครื่องมือที่มีศักยภาพในการสนับสนุนการทำงานของครู ทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอน และการลดภาระในเชิงปริมาณที่ต้องรับผิดชอบในแต่ละวัน อย่างไรก็ตาม เทคโนโลยีดังกล่าวไม่สามารถแทนที่บทบาทของครูได้อย่างสมบูรณ์ โดยเฉพาะด้านการอบรมด้านจริยธรรม คุณธรรม อารมณ์ และการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้คนในสังคม กล่าวคือ อาชีพครูไม่ได้จำกัดบทบาทอยู่ที่ผู้ถ่ายทอดความรู้เท่านั้น แต่ยังเป็นผู้ชี้แนะแนวทางการใช้ชีวิต ผู้สร้างแรงบันดาลใจ และที่พึ่งพิงของนักเรียน ซึ่งเป็นบทบาทที่เทคโนโลยีไม่อาจทดแทนได้ ดังนั้น การนำ AI มาใช้ในระบบการศึกษา ควรเป็นในลักษณะของ “ผู้ช่วย” เพียงเท่านั้น โดยใช้กันอย่างเหมาะสมด้วยความร่วมมือระหว่างความสามารถของ AI ควบคู่กับการตัดสินใจของมนุษย์อย่างมีวิจารณญาณ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความสมดุลในระบบการศึกษาไทย

อ้างอิง

- DIA. (2025). <https://www.dia.co.th/articles/what-is-artificial-intelligence/>
- NASA. (2024). <https://www.nasa.gov/what-is-artificial-intelligence/>
- Stryker, Cole. (2024). <https://www.ibm.com/think/topics/artificial-intelligence>
- Bumrungrad. (2022). <https://www.bumrungrad.com/th/health-blog/may-2022/artificial-intelligence-cancer-diagnosis>
- เมธิณี โสภาก. (2024). <https://www.primal.co.th/th/ai/what-is-ai/>
- ThaiHealth Official. (2017). <https://www.thaihealth.or.th/ครูที่เป็นมากกว่าครู/>
- <https://ndsi.rtarf.mi.th/dev201709/mqa/edu.pdf>